

Bruksela, 1 lipca 2026 r.
(OR. en)

11287/26

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0268(NLE)

ATO 34
CADREFIN 318

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	29 czerwca 2026 r.
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	10568/26
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA RADY ustanawiającego program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie na lata 2028–2034 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) 2021/101 – Częściowe podejście ogólne

Delegacje otrzymują w załączniku tekst częściowego podejścia ogólnego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie na lata 2028–2034 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) 2021/101; to częściowe podejście ogólne zostało wypracowane podczas posiedzenia Rady (ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów) w dniu 29 czerwca 2026 r.

2025/0268 (NLE)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE RADY**ustanawiające program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni
jądrowej Ignalina na Litwie na lata 2028–2034 oraz uchylające rozporządzenie
(UE) 2021/101**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Akt przystąpienia z 2003 r., w szczególności jego art. 56 oraz art. 3
ust. 2 dołączonego do niego Protokołu nr 4,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z Protokołem nr 4 w sprawie elektrowni jądrowej Ignalina dołączonym do Aktu przystąpienia z 2003 r.¹ Litwa zobowiązała się do zamknięcia bloku 1 oraz bloku 2 elektrowni jądrowej Ignalina do dnia, odpowiednio, 31 grudnia 2004 r. i 31 grudnia 2009 r., a następnie do likwidacji tych bloków.
- (2) Zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z Aktu przystąpienia oraz przy wsparciu ze strony Unii Litwa zamknęła dwa bloki w odpowiednich terminach i poczyniła znaczne postępy w kierunku ich likwidacji. Konieczne jest podjęcie dodatkowych działań w celu dalszego obniżenia poziomu zagrożenia radiologicznego. Z dostępnych szacunków wynika, że potrzebne są dodatkowe środki finansowe na ten cel w okresie po roku 2027.

¹ Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 944, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/acc_2003/act_1/pro_4/sign.

- (3) Likwidację elektrowni jądrowej objętej niniejszym rozporządzeniem należy przeprowadzić zgodnie z przepisami Unii dotyczącymi bezpieczeństwa jądrowego, tj. z dyrektywą Rady 2009/71/Euratom², a także gospodarowania odpadami, tj. z dyrektywą Rady 2011/70/Euratom³. Na mocy tych przepisów ostateczna odpowiedzialność za bezpieczeństwo jądrowe oraz za bezpieczne gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi spoczywa na Litwie.
- (4) Uznając, że wczesne wygaszenie a następnie likwidacja elektrowni jądrowej Ignalina z dwoma blokami reaktorów typu RBMK o mocy 1 500 MW pozostawionymi przez Związek Radziecki nie miały precedensu i stanowiły dla Litwy wyjątkowo duże obciążenie finansowe niewspółmierne w stosunku do rozmiaru i potencjału gospodarczego tego państwa, w protokole nr 4 do Aktu przystąpienia z 2003 r. stwierdzono, że pomoc Unii w ramach programu pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („Program”) ma być nieprzerwanie kontynuowana i przedłużona na okres po 2006 r. na czas kolejnych perspektyw finansowych.
- (5) [Niniejsze rozporządzenie określa orientacyjną pulę środków finansowych przeznaczonych na Program.]
- (6) Przy realizacji Programu należy zapewnić jego spójność, zgodność i synergię z innymi politykami i programami Unii, w szczególności z Instrumentem Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego i Likwidacji Obiektów Jądrowych ustanowionym rozporządzeniem Rady [XXX]⁴.

² Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/71/oj>).

³ Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

⁴ ROZPORZĄDZENIE RADY (UE).../... ustanawiające Instrument Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego i Likwidacji Obiektów Jądrowych na lata 2028–2034 oraz uchylające rozporządzenia (Euratom) 2021/100 i (Euratom) 2021/948 (Dz.U., ..., ..., ELI: ...).

- (7) Niedawne doświadczenia pokazały, że w szybko zmieniającym się otoczeniu gospodarczym, społecznym i geopolitycznym wieloletnie ramy finansowe i unijne programy wydatków muszą być bardziej elastyczne. W związku z tym, zgodnie z celami Programu oraz przy zapewnieniu realizacji przydziału środków budżetowych na okres 2028-2034 i wystarczającej przewidywalności wykonania budżetu, finansowanie powinno należycie uwzględniać zmieniające się potrzeby polityczne i priorytety Unii określone w odpowiednich dokumentach opublikowanych przez Komisję, w rezolucjach Parlamentu Europejskiego i w konkluzjach Rady.
- (8) Do Programu stosuje się rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509⁵. W rozporządzeniu tym określono zasady ustanawiania i wdrażania budżetu ogólnego Unii, w tym zasady odnoszące się do dotacji, nagród, darowizn o charakterze niefinansowym, zamówień, zarządzania pośredniego, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (9) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013⁶, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2988/95⁷, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2185/96⁸ oraz rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939⁹ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy doszło do nadużycia finansowego, korupcji lub jakiegokolwiek innego nielegalnego działania, naruszającego interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe oraz inne nielegalne działania, naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371¹⁰. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, są zobowiązane w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF-owi, EPPO i Trybunałowi Obrachunkowemu niezbędne prawa i dostęp, a także zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

⁷ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

⁸ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292,15 z 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

⁹ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

¹⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29, <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

- (9a) Program powinien być realizowany z zachowaniem pełnej przejrzystości i rozliczalności w zakresie wykorzystania zasobów Unii, aby utrzymać zaufanie publiczne do wykorzystania funduszy unijnych. Wszystkie potrzeby finansowe leżące u podstaw każdego etapu realizacji powinny być w przejrzysty sposób udokumentowane i uzasadnione.
- (10) [Program ma być realizowany zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]¹¹ [rozporządzenie w sprawie wykonania], które ustanawia przepisy dotyczące monitorowania wydatków i ram wykonania budżetu, w tym przepisy zapewniające jednolite stosowanie zasady „nie czyń poważnych szkód” i zasady równości płci, o których mowa odpowiednio w art. 33 ust. 2 lit. d) i f) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, przepisy dotyczące monitorowania i sprawozdawczości w zakresie wykonania programów i działań Unii, przepisy dotyczące utworzenia unijnego portalu finansowego, przepisy dotyczące oceny programów, a także inne przepisy horyzontalne mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych, takie jak przepisy dotyczące informacji, komunikacji i widoczności.]
- (11) Niniejsze rozporządzenie nie przesądza o wynikach jakichkolwiek przyszłych procedur dotyczących pomocy przyznawanej przez państwa, które mogą zostać wszczęte zgodnie z art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
- (12) Finansowanie na podstawie niniejszego rozporządzenia powinno koncentrować się na działaniach realizujących cele w zakresie likwidacji.

¹¹ Dz.U. L ..., s.

- (13) Program powinien obejmować uzyskiwanie wiedzy i dzielenie się zdobytymi doświadczeniami w celu utrzymania takiej wiedzy ogólnej i fachowej w Unii, aby wzmocnić jej konkurencyjność przemysłową, niezależność technologiczną i strategiczną autonomię w sektorze likwidacji obiektów jądrowych. Wiedza i zdobyte doświadczenia oraz wnioski uzyskane w ramach Programu na temat procesu likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami powinny być rozpowszechniane w całej Unii i poza jej terytorium, w stosownych przypadkach wśród państw trzecich, zgodnie z polityką i celami Unii, w koordynacji i synergii z obiektami jądrowymi Komisji we Wspólnym Centrum Badawczym (JRC), gdyż działania takie przynoszą największą unijną wartość dodaną i przyczyniają się do bezpieczeństwa pracowników i ludności, a także do ochrony środowiska. Zakres, procedura i aspekty ekonomiczne współpracy powinny być szczegółowo określone w wieloletnich programach prac i mogą również być przedmiotem umów między państwami członkowskimi lub umów zawieranych przez państwa członkowskie z Komisją.
- (13a) Program powinien zapewniać najwyższe standardy ochrony radiologicznej pracowników zaangażowanych w działania likwidacyjne oraz ogółu społeczeństwa i środowiska, w tym środki w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa, rozwój umiejętności i sprawiedliwe warunki pracy, przy pełnym poszanowaniu przepisów i norm Unii oraz zasady ostrożności. Ze względu na potencjalnie poważne i długoterminowe ryzyko związane z obiektami jądrowymi i gospodarowaniem odpadami promieniotwórczymi we wszystkich działaniach w ramach Programu należy unikać nakładania nadmiernych obciążeń na przyszłe pokolenia.

- (14) JRC powinno ułatwiać rozpowszechnianie wiedzy z zakresu likwidacji obiektów jądrowych wśród różnych zainteresowanych stron w Unii w sposób skoordynowany, na przykład przez przeprowadzanie analiz rynkowych, przeglądów i ocen potrzeb w zakresie wiedzy w Unii oraz, w stosownych przypadkach, w państwach trzecich, identyfikowanie potencjalnych kierunków współpracy, zainteresowanych stron i dziedzin, w których wiedza uzyskana podczas realizacji Programu mogłaby przynieść największą wartość dodaną, opracowanie formatów wymiany wiedzy. Rozpowszechnianie uzyskanej wiedzy powinno być finansowane przez JRC. Każde państwo członkowskie powinno mieć możliwość zainicjowania rozwoju więzi i wymiany w celu rozpowszechniania wiedzy. W stosownych przypadkach tego rodzaju wymiana mogłaby obejmować państwa trzecie zgodnie ze strategicznymi interesami i priorytetami Unii, w sposób spójny i komplementarny z działaniami prowadzonymi na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady [XXX]¹² [Globalny wymiar Europy] i rozporządzenia Rady [XXX]¹³ [INSC-D]. Wiedza uzyskana w ramach Programu powinna przede wszystkim wzmacniać zdolności Unii. Wszelkie rozpowszechnianie poza Unią powinno zapewniać odpowiednią ochronę interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa, własności intelektualnej, wrażliwości i poufności informacji oraz pozycji lidera technologicznego.
- (15) Likwidację elektrowni jądrowej Ignalina należy przeprowadzić z wykorzystaniem najlepszej dostępnej fachowej wiedzy technicznej oraz z należyтым uwzględnieniem charakteru i specyfikacji technicznych obiektów, które mają zostać zlikwidowane, w celu zagwarantowania bezpieczeństwa i jak największej skuteczności działania, przy uwzględnieniu najlepszych praktyk europejskich i międzynarodowych w celu zapewnienia skutecznej realizacji działań w zakresie likwidacji obiektu jądrowego.

¹² Dz.U. L ..., s.

¹³ Dz.U. L ..., s.

- (16) Efektywność realizacji Programu należy optymalizować poprzez proporcjonalne zmniejszenie liczby pracowników prowadzących działania likwidacyjne w elektrowni jądrowej Ignalina i reorganizację zatrudnienia. W kontekście działań związanych z demontażem, które mają zostać przeprowadzone [w latach 2028–2034], oraz ze względu na wybór przez elektrownię jądrową Ignalina opcji outsourcingu pełnego demontażu centralnych stref szybów reaktora, skala zmniejszenia liczby pracowników zaangażowanych w działania likwidacyjne powinna być ukierunkowana na jedną trzecią liczby ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) na koniec 2024 r. W stosownych przypadkach pracownikom dotkniętym reorganizacją zatrudnienia i procesem outsourcingu można zaoferować ukierunkowany dostęp do możliwości przekwalifikowania, podnoszenia kwalifikacji i przeniesienia personelu.
- (17) Litwa oraz Komisja powinny zapewnić skuteczne monitorowanie i kontrolę przebiegu procesu likwidacji w celu uzyskania przez Unię jak największej wartości dodanej ze środków przydzielonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, chociaż ostateczna odpowiedzialność za likwidację spoczywa na Litwie. Działania w zakresie monitorowania i kontroli obejmują skuteczny pomiar wyników działań i wdrażanie w razie potrzeby środków naprawczych. W tym celu ustanowiono komitet pełniący funkcje monitorujące i informujące, któremu współprzewodniczą przedstawiciele Komisji i Litwy, jak określono w programach prac.
- (18) Powinna być możliwa zmiana kwoty środków przydzielonych na Program na podstawie wyników sprawozdania z realizacji.

- (19) Działania współfinansowane na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny zostać ustalone w granicach określonych w planie likwidacji przedłożonym przez Litwę zgodnie z rozporządzeniem (Euratom) nr 1369/2013¹⁴ i jego kolejnych wersjach. W planie tym określono zakres Programu, końcowe stadium likwidacji oraz datę zakończenia; obejmuje on działania likwidacyjne, związany z nimi harmonogram, koszty oraz wymagane zasoby ludzkie. W razie potrzeby, zgodnie z przepisami prawa litewskiego lub w krótszym terminie, w przypadku wszelkich istotnych zdarzeń, które mają wpływ na treść tego planu, Litwa powinna przedłożyć Komisji zaktualizowany plan likwidacji celem jego uwzględnienia podczas przygotowywania wieloletnich programów prac.
- (20) Działania w ramach Programu powinny być realizowane dzięki wspólnemu wysiłkowi finansowemu Unii i Litwy. Maksymalny próg współfinansowania unijnego ustalono zgodnie z praktyką współfinansowania ustaloną w poprzednich programach. Biorąc pod uwagę praktykę porównywalnych programów unijnych i wzmocnienie gospodarki litewskiej, od początku trwania Programu do końca okresu realizacji działań finansowanych na mocy niniejszego rozporządzenia [unijna stawka współfinansowania nie powinna być wyższa niż 86 % kosztów kwalifikowalnych.] Pozostałe współfinansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i źródła inne niż budżet Unii, zwłaszcza od międzynarodowych instytucji finansowych i innych dawców.
- (21) Należycie uwzględniono sprawozdanie specjalne Trybunału Obrachunkowego nr 22/2016¹⁵, zawarte w nim zalecenia oraz odpowiedź Komisji.
- (21a) Odnotowano rezolucję ustawodawczą Parlamentu Europejskiego z dnia [...] w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („program Ignalina”) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 2021/101.

¹⁴ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013 oraz rozporządzenie Rady (UE) 2021/101 w sprawie wsparcia unijnego dla programu pomocy dotyczącego likwidacji obiektu jądrowego na Litwie (Dz.U. L 346 z 20.12.2013, s. 7, ELI:<http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1369/oj>).

¹⁵ Sprawozdanie specjalne nr 22/2016 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego „Programy pomocy unijnej na rzecz likwidacji obiektów jądrowych na Litwie, w Bułgarii i na Słowacji – od 2011 r. poczyniono pewne postępy, lecz wciąż należy zmierzyć się z najpoważniejszymi wyzwaniami”, Europejski Trybunał Obrachunkowy.

- (22) Program wchodzi w zakres stosowania litewskiego krajowego programu na mocy dyrektywy 2011/70/Euratom.
- (23) W celu zapewnienia jednolitych warunków realizacji celów Programu należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011¹⁶.
- (24) Wyboru metod wykonywania i form finansowania unijnego określonych w niniejszym rozporządzeniu należy dokonywać na podstawie ich potencjału w zakresie osiągnięcia celów szczegółowych działań i możliwości uzyskania rezultatów, z uwzględnieniem w szczególności kosztów kontroli, obciążenia administracyjnego oraz spodziewanego ryzyka niezgodności z przepisami. Należy rozważyć korzystanie z płatności ryczałtowych, stawek zryczałtowanych i kosztów jednostkowych, a także finansowanie niepowiązane z kosztami, o których mowa w art. 125 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
- (25) Program zastępuje program ustanowiony rozporządzeniem (UE) 2021/101 na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2027 r. Rozporządzenie to powinno zostać z tego powodu uchylone,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

¹⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

Artykuł 1

Przedmiot

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie (zwany dalej „Programem”) [na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r.].
2. Niniejsze rozporządzenie określa również cele Programu, jego budżet [na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r.], formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- (1) „likwidacja” oznacza działania administracyjne i techniczne podjęte w celu umożliwienia usunięcia z obiektu niektórych lub wszystkich przewidzianych prawem mechanizmów kontrolnych, które mają na celu zapewnienie długoterminowej ochrony ludności i środowiska, w tym ograniczenie poziomów pozostałych nuklidów promieniotwórczych w materiałach i na terenie obiektu;
- (2) „plan likwidacji” oznacza dokument zawierający szczegółowe informacje dotyczące proponowanej likwidacji oraz obejmujący: wybraną strategię likwidacji; harmonogram, rodzaj i kolejność działań likwidacyjnych; stosowaną strategię gospodarowania odpadami, w tym zwolnienia; proponowane stadium końcowe; przechowywanie oraz trwałe składowanie odpadów pochodzących z likwidacji; harmonogram likwidacji; szacunkowe koszty zakończenia likwidacji; a także cele, oczekiwane wyniki, kluczowe etapy i terminy, jak również odpowiadające im kluczowe wskaźniki likwidacji, w tym wskaźniki oparte na wartości wypracowanej. Taki plan jest przygotowywany przez posiadacza zezwolenia dla obiektu jądrowego i znajduje odzwierciedlenie w wieloletnich programach prac w ramach Programu.

Cele Programu

1. Program ma także następujące cele szczegółowe:

- a) pomoc Litwie w przeprowadzeniu likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, ze szczególnym naciskiem na zarządzanie wyzwaniami w zakresie bezpieczeństwa radiacyjnego i optymalizację efektywności wdrażania Programu poprzez proporcjonalne zmniejszenie liczby pracowników i reorganizację zatrudnienia;
- b) generowanie wiedzy na temat procesu likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami promieniotwórczymi powstałymi w wyniku działań likwidacyjnych, tworzenie produktów opartych na precyzyjnej wiedzy na temat kwestii związanych z likwidacją i gospodarowaniem odpadami, najlepszych praktyk w zakresie zarządzania, wyzwań technologicznych oraz, jeśli to osiągalne, protokołów zdrowia i bezpieczeństwa dla pracowników i ogółu społeczeństwa w odniesieniu do działań likwidacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania zanieczyszczeniu środowiska i niekorzystnemu wpływowi materiałów promieniotwórczych na zdrowie.

Wiedzę, o której mowa w akapicie pierwszym lit. b), rozpowszechnia się na poziomie Unii i poza jej terytorium, w stosownych przypadkach wśród państw trzecich, zgodnie z polityką i celami Unii, we wszystkich odpowiednich obszarach, rozwijając potencjalne synergie Unii w ramach programu Instrument Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego i Likwidacji Obiektów Jądrowych (INSC-D), zgodnie z art. [X] rozporządzenia (Euratom) [XXX].

2. Wspólne Centrum Badawcze koordynuje strukturę i rozpowszechnianie wiedzy, o której mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. b), wśród państw członkowskich oraz – w stosownych przypadkach – państw trzecich, zgodnie z polityką i celami Unii, przy zapewnieniu odpowiedniej ochrony interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa, własności intelektualnej, wrażliwości i poufności informacji oraz pozycji lidera technologicznego. Działania te są finansowane w ramach programu INSC-D i pokrywane przez Unię w wysokości 100 % kosztów kwalifikowalnych.
3. Celem szczegółowym Programu jest przeprowadzenie prac w zakresie koncepcji inżynierskiej, demontażu i dekontaminacji odnośnie do urządzeń oraz szybów reaktorów w elektrowni jądrowej Ignalina zgodnie z planem likwidacji, w tym gospodarowanie odpadami promieniotwórczymi pochodzącymi z działań likwidacyjnych, oraz dalsze bezpieczne gospodarowanie odpadami pochodzącymi z likwidacji i odpadami odziedziczonymi.
4. Wykaz działań, które mają zostać przeprowadzone w ramach Programu, znajduje się w załączniku. Komisja może, w drodze aktów wykonawczych, bardziej szczegółowo określić działania wymienione w załączniku w celu realizacji celów Programu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 11 ust. 2.

[Artykuł 4

Budżet

1. Orientacyjna pula środków finansowych przeznaczona na realizację Programu w okresie od 1 stycznia 2028 r. do 31 grudnia 2034 r. wynosi 678 000 000 EUR według cen bieżących.
2. Zobowiązania budżetowe na działania wykraczające poza jeden rok finansowy można rozbić na kilka lat w rocznych ratach.

3. Środki finansowe można wprowadzać do budżetu Unii na okres po 2034 r., aby pokryć niezbędne wydatki oraz aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zakończyły się z końcem Programu.
4. Pulę środków finansowych, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz kwoty dodatkowych środków, o których mowa w art. 5, można wykorzystać także na pomoc techniczną i administracyjną na wykonanie Programu, np. na działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrolę, audyt i ewaluację, na instytucjonalne systemy i platformy informatyczne, na działania informacyjno-komunikacyjne i działania na rzecz widoczności, w tym komunikację instytucjonalną o priorytetach politycznych Unii, oraz na wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną lub wydatki związane z personelem, poniesione przez Komisję na zarządzanie Programem.]

Artykuł 5

Dodatkowe zasoby

1. Państwa członkowskie, instytucje, organy i agencje Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą wnieść dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na rzecz Programu. Dodatkowe wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

2. Zasoby przydzielone państwu członkowskiemu w ramach zarządzania dzielonego można – na prośbę tego państwa – udostępnić na rzecz Programu. Komisja wykorzystuje te zasoby bezpośrednio lub pośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. a) lub c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Takie zasoby mają charakter dodatkowy względem zasobów, o których mowa w art. 4 ust. 1 niniejszego rozporządzenia. Takie zasoby wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego. W przypadku gdy Komisja nie zawarła żadnego zobowiązania prawnego w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego na środki dodatkowe udostępnione w ten sposób na rzecz Programu, odpowiednie niezaangażowane środki można – na prośbę danego państwa członkowskiego – przekazać z powrotem na jeden lub więcej programów pierwotnych.

Artykuł 6

Finansowanie alternatywne, łączone i kumulacyjne

1. Program jest wdrażany w synergii z innymi programami unijnymi. Działanie, które otrzymało wkład z innego programu unijnego, może również otrzymać wkład z Programu. Do odpowiedniego wkładu stosuje się zasady danego programu unijnego albo do wszystkich wkładów można zastosować jednolity zbiór zasad oraz można zawrzeć jedno zobowiązanie prawne. Jeżeli wkład Unii opiera się na kosztach kwalifikowalnych, skumulowane wsparcie z budżetu Unii nie przekracza łącznych kosztów kwalifikowalnych działania i może być obliczane proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.

2. Procedury wyboru w ramach Programu mogą być przeprowadzane wspólnie w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego przez państwa członkowskie, instytucje, organy i agencje Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie („partnerzy procedury wspólnego wyboru”), pod warunkiem zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii. Takie procedury podlegają jednolitemu zbiorowi zasad i prowadzą do zawarcia jednego zobowiązania prawnego. W tym celu partnerzy procedury wspólnego wyboru mogą udostępnić zasoby na rzecz Programu zgodnie z art. 5 niniejszego rozporządzenia lub można im powierzyć wykonanie procedury wyboru, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. W procedurach wspólnego wyboru przedstawiciele partnerów uczestniczących w tej procedurze mogą również być członkami komisji oceniającej, o której mowa w art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

Artykuł 7

Wdrażanie i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia.
2. Finansowanie unijne w ramach Programu może być udzielane w dowolnej formie zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, w szczególności w formie nagród, zamówień i darowizn o charakterze niefinansowym.

Artykuł 8

Kwalifikowalność

1. Do finansowania unijnego kwalifikują się wyłącznie działania służące realizacji celów określonych w art. 3.
2. W programach prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, można doprecyzować kryteria kwalifikowalności określone w niniejszym rozporządzeniu lub określić bardziej szczegółowe kryteria kwalifikowalności w odniesieniu do konkretnych działań, by zapewnić osiągnięcie celów określonych w art. 3 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 9

Stopy dofinansowania

Ogólna maksymalna stopa dofinansowania unijnego mająca zastosowanie w ramach Programu nie przekracza [86] %. Pozostałe finansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i źródła inne niż budżet Unii.

Artykuł 10

Program prac

1. Program jest realizowany w ramach programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Programy prac są zatwierdzane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 11 ust. 2.
2. Te wieloletnie programy prac odzwierciedlają stosowny plan likwidacji służący jako punkt wyjścia do monitorowania i oceny Programu.

Artykuł 11

Komitet

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku gdy opinia komitetu ma zostać uzyskana w drodze procedury pisemnej, procedura ta kończy się bez osiągnięcia rezultatu, gdy – przed upływem terminu na wydanie opinii – zdecyduje o tym przewodniczący komitetu lub wniesie o to zwykła większość członków komitetu.

Artykuł 12

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) 2021/101 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2028 r.

Artykuł 13

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację ani modyfikację działań rozpoczętych na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/101, które nadal ma zastosowanie do tych działań aż do ich zamknięcia.
2. Pula środków finansowych przeznaczonych na Program może również obejmować wydatki na pomoc techniczną i administracyjną na potrzeby przejścia między Programem a środkami przyjętymi na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/101.

Artykuł 14

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2028 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli

W imieniu Rady

Przewodniczący/Przewodnicząca

ZAŁĄCZNIK

Celem szczegółowym określonym w art. 3 ust. 3 objęte są działania uwzględnione w planie likwidacji obiektu jądrowego przedłożonym przez Litwę zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1369/2013 i jego późniejszymi zmianami, a w szczególności:

(I) Demontaż szybów reaktora:

- (1) zakończenie demontażu i dekontaminacji stref górnych i dolnych (zwanach odpowiednio strefami R1 i R2);
- (2) zakończenie demontażu separatorów bębna parowego;
- (3) rdzenie [...] reaktora (zwane strefą R3):
 - a) opracowanie koncepcji inżynierskiej oraz udzielenie licencji w zakresie technologii demontażu;
 - b) instalacja i oddanie do eksploatacji urządzeń do demontażu;
 - c) demontaż i odkażenie centralnej strefy szybów reaktora zgodnie z planem likwidacji. Postępy muszą być mierzone ilością i rodzajem usuniętych materiałów, jak również za pomocą wartości wypracowanej;
 - e) uruchomienie obiektu tymczasowego składowania odpadów reaktora.

(II) Realizacja programu rozbiórki budynków. Postępy w realizacji tego celu mają być mierzone liczbą rozebranych budynków, jak również za pomocą wartości wypracowanej.

- (III) Skuteczność realizacji programu likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina (INPP) będzie optymalizowana w szczególności poprzez proporcjonalne zmniejszenie liczby członków personelu (pracowników) zaangażowanych w program likwidacji i reorganizację zatrudnienia. W kontekście zaplanowanych działań związanych z demontażem oraz biorąc pod uwagę wybór przez INPP opcji outsourcingu pełnego demontażu centralnych stref szybów reaktora, skala redukcji liczby pracowników zaangażowanych w działania likwidacyjne jest ukierunkowana na jedną trzecią liczby ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) na koniec 2024 r. W stosownych przypadkach pracownikom dotkniętym reorganizacją i procesem outsourcingu można zaoferować ukierunkowany dostęp do możliwości przekwalifikowania, podnoszenia kwalifikacji i przeniesienia personelu. Postępy są mierzone w odniesieniu do konkretnych kluczowych wskaźników efektywności zatwierdzonych w programach prac wykonawczych.
- (IV) Bezpieczne gospodarowanie odpadami z likwidacji i odpadami odziedziczonymi aż do przechowywania lub trwałego składowania (w zależności od kategorii odpadów), w tym, w razie konieczności, ukończenia infrastruktury gospodarowania odpadami, a także repozytorium przypowierzchniowego. Musi to zostać zrealizowane zgodnie z planem likwidacji w jego ostatecznej wersji. Postępy muszą być mierzone ilością i rodzajem bezpiecznie przechowywanych lub trwale składowanych odpadów, jak również za pomocą wartości wypracowanej.
- (V) Obniżenie zagrożeń radiologicznych. Postępy muszą być mierzone za pomocą oceny bezpieczeństwa działań i obiektu, ze wskazaniem sposobów ewentualnego wystąpienia potencjalnych narażeń oraz oszacowaniem prawdopodobieństwa i skali potencjalnych narażeń.

Cel szczegółowy określony w art. 3 ust. 3 nie obejmuje składowania wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych w obiekcie trwałego składowania w głębokich warstwach geologicznych ani finansowania budowy takiego obiektu trwałego składowania w głębokich warstwach geologicznych.